

Afzetmarkt kunststof recyclaat op hellend vlak

Door kunststoffen te recyclen en te verwerken in nieuwe producten, zijn minder fossiele grondstoffen nodig en vermindert de afvalberg. De verwachting is dat de vraag naar gerecyclede kunststoffen de komende jaren zal toenemen. Maar zijn er ook op kortere termijn voldoende afzetmogelijkheden en is de recyclingbranche in staat om de investeringen in aanvullende verwerkingscapaciteit te financieren? Met die vragen worstelen bedrijven nu de prijs van nieuw, virgin kunststof steeds verder daalt. Door de resulterende lagere waardering voor recyclaat komen de noodzakelijke investeringen in gevaar.

Kijkend naar de prijzen van veel gebruikte virgin kunststoffen, zoals polyetheen en polypropeen, zijn over 2019 louter dalende lijnen te zien. Belangrijkste oorzaken zijn de lage prijs van ruwe olie en het wereldwijde overaanbod van goedkope virgin kunststoffen. Gerecycled kunststof ofwel recyclaat is daardoor minder concurrerend en daalt ook in prijs.

De vrije val van de kunststofprijzen is Gerd Gerdes, operationeel directeur van recyclebedrijf Daly Plastics en vicevoorzitter van NRK Recycling, een doorn in het oog. “De kiloprijs van het recyclaat is het afgelopen jaar met ongeveer vijftien procent gedaald van 75 naar 64 cent. Dat is voor ons en andere bedrijven een groot probleem. Een wezenlijk deel van de kosten van het recyclingproces liggen vast, waardoor het beperkt mogelijk is om forse prijsdalingen te absorberen. Als gevolg hiervan staan de marges onder druk.”

Matthijs Veerman, business development manager bij Morssinkhof Rymoplast en co-voorzitter van NRK Recycling, deelt de zorg van de brancheorganisatie. Morssinkhof is met een jaarlijkse productie van 300 duizend ton recyclaat één van Europa's grootste recyclers. “De vraag naar gerecyclede kunststoffen zal de komende jaren toenemen. Dat is een mooi gegeven, maar stelt de branche ook voor een belangrijke uitdaging. Er zijn forse investeringen nodig in nieuwe installaties en technieken om in de vraag te kunnen voorzien. In een industrie waar de marges op dit moment zeer beperkt zijn, liggen dergelijke grote investeringen niet voor de hand. Dat is een tegenstrijdige ontwikkeling.”

EU-doelstelling

Vanwege het klimaat heeft Europa duidelijke doelen gesteld rond de inzet van gerecyclede kunststoffen. Met de toepassing van recyclaat wordt immers veel minder CO₂ uitgestoten dan bij virgin. Tussen 2025 en 2030 moet conform de EU Plastics Strategy van de Europese Commissie jaarlijks tien miljoen ton recyclaat worden verwerkt. Momenteel zet de kunststofverwerkende industrie in Europa ongeveer vijf miljoen ton in, precies de helft van het beoogde doel.

In Nederland worden tal van initiatieven ontplooid om de inzet van gerecyclede kunststoffen te stimuleren. In het Plastic Pact onderschrijven koplopers uit de

kunststofindustrie ambitieuze doelstellingen om toe te werken naar een circulaire economie. Daarnaast sluit de industrie Green Deals met de overheid. Binnen de Green Deal 'Betrouwbaar bewijs voor toepassen van kunststof recycelaat', die op 7 januari 2020 werd ondertekend, wordt een methode ontwikkeld om het aandeel recycelaat in een tussen- of eindproduct vast te stellen. De methode beschrijft welke informatie beschikbaar moet zijn en van schakel naar schakel in de keten minimaal moet worden doorgegeven.

De industrie wil ook meer helderheid scheppen in de benodigde kwaliteit van recycelaat. Binnen het programma 'Vraaggestuurde Standaarden van de kwaliteit van gerecyclede kunststoffen' worden bij vastgestelde productfamilies de vereiste specificaties bepaald. Hierdoor kunnen afnemers het benodigde recycelaat vinden en kunnen recyclebedrijven op basis van de vraag het volume produceren.

Minder afhankelijk

Simultaan aan de acties van de industrie ontwikkelen grote merkeigenaren en retailers plannen voor een hoger aandeel recycelaat in hun producten. Zo wil Unilever in 2025 voor de helft minder afhankelijk zijn van virgin. In het onlangs afgeronde programma 'Kunststof Verpakkingsafval als Grondstof' (KVG) hebben bedrijven in 2019 gewerkt aan de ontwikkeling van producten met post-consumer recycelaat, zoals een pallet, infiltratiefundering en vangrailconstructie. Recycelaat wordt al lange tijd toegepast in onder andere kunststof flessen, buizen, kratten en tassen.

Alligator Plastics verwerkt zo'n vijf procent recycelaat in zijn producten voor onder andere de bouw en automotive. De producten worden volgens de exact benodigde specificaties ontworpen en geproduceerd om een hoog kwaliteitsniveau te garanderen. Recycelaat is vaak niet voldoende gespecificeerd om te kunnen ontwerpen voor de eisen die worden gesteld. Directeur Wietse Wissema, tevens bestuurslid van de NRK, vindt het dan ook zeer waardevol dat de industrie werkt aan het verbeteren van de technische specificaties van het recycelaat, zodat het voor een breder palet aan toepassingen geschikt wordt. "Hiervoor moet wel een flinke slag worden gemaakt. Er zal in de toekomst meer informatie nodig zijn over de technische specs van het materiaal. Ook zal het proces van inzamelen, scheiden en recyclen beter moeten om te zorgen dat er zo min mogelijk vervuiling over blijft. Uiteindelijk moeten we ervoor zorgen dat gerecycled materiaal niet meer als gerecycled materiaal wordt gezien, maar als nieuwe grondstof. Als we dat voor elkaar hebben, mag recycelaat zelfs een beetje meer kosten dan virgin kunststof."

Ook het wereldwijd opererende Schoeller Allibert maakt bij de productie gebruik van gerecyclede kunststoffen. Het bedrijf produceert kratten en containers voor onder meer de logistiek, agrisector, voedingsindustrie en automotive. Bij de productie wordt een vierde tot een derde recycelaat toegepast, afhankelijk van de benodigde sterkte en stijfheid van het product. "Het is ons streven het aandeel recycelaat in de producten te verhogen zonder concessies te doen aan de sterkte en stijfheid", zegt Johan Kooistra, managing director Benelux. "Er is een duidelijke beweging in de richting van een circulaire economie. Veel van onze klanten zijn ermee bezig. De contouren van die economie worden steeds duidelijker, daar willen we in meegaan."

Kooistra verwacht dat de prijs van recycelaat door de toenemende vraag op termijn zal gaan stijgen. "Je ziet dat de prijs van gerecycled PET (van de bekende frisdrankflesjes, red.) door de grote vraag al voorbij virgin komt. Die hogere waardering kan bij andere

gerecyclede kunststoffen ook gebeuren. Het is natuurlijk koffiedik kijken. Maar één ding is zeker, de beschikbaarheid van fossiele grondstoffen is eindig.”

Stimuleren afzet recycalaat

Veerman denkt dat de markt en daarmee ook de prijzen in beweging kunnen worden gebracht door het bieden van voordelen op de inzet van recycalaat. “Merkeigenaren en retailers betalen een afvalbeheersbijdrage voor elke kilo kunststof verpakkingen die zij op de markt brengen. Door de tariefdifferentiatie is het mogelijk om verpakkingen gemaakt van een minimaal aandeel recycalaat financieel aantrekkelijk te maken. Voor bepaalde producten en verpakkingen waar recycalaat zichzelf heeft bewezen als een waardig vervanger van virgin, kan worden overwogen om een minimaal aandeel recycalaat verplicht te stellen. Je ziet wel ontwikkelingen in landen die dergelijke maatregelen nemen, maar eigenlijk moet dit op Europees niveau worden geregeld.”

Gebeurt er niets, dan zal het volgens Gerdes heel lastig worden om de investeringen te doen die nodig zijn om de markt te bedienen. “De overheid zal iets moeten bedenken om de branche te ondersteunen. Naast het stimuleren van de toepassing van kunststof recycalaat, zou de overheid zou kunnen denken aan een verlaging van de energie- en/of de milieubelasting voor de kunststof-recyclingindustrie. Als we in Nederland kunststof willen blijven recyclen en zeker als er invulling moet worden gegeven aan de ambitie om meer te recyclen, zal er ook meer aandacht moeten komen voor deze problematiek.”